

Antoni KRAUZ

Uniwersytet Rzeszowski, Polska

Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007–2013 w procesie przygotowania zawodowego – wybrane procedury

1. Programy Operacyjne dla Polski na lata 2007–2013 atrybutem rozwoju społeczeństwa informacyjnego

Zgodnie z założeniami Strategii Lizbońskiej oraz celami polityki spójności krajów unijnych, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki. Przyjęte założenia odzwierciedlają Programy Operacyjne w Polsce zatwierdzone w 2007 r. przez Komisję Europejską decyzją nr CCI 2007 PL 051 PO 001, wspierane ze środków funduszy strukturalnych pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego¹ (EFS), są realizowane przez różne podmioty oraz szczeble edukacyjno administracyjnej, tj.:

- Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEN),
- Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej (KOWEziU),
- Departament Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (DKZiU),
- Centralna Komisja Egzaminacyjna (CKE),
- Urząd Marszałkowski,
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego,
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- Przedsiębiorstwa, instytucje otoczenia biznesu,
- Instytucje rynku pracy, szkoleniowe,
- Jednostki administracji rządowej i samorządowej,
- Organizacje pozarządowe,
- Centra Doskonałości, Centra Zaawansowanych Technologii,
- Studenci i absolwenci,
- Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
- Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej,
- Inne podmioty.

W ramach niżej zaplanowanych Programów Operacyjnych (łącznie 8) oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich realizowanych przez wyżej wymienio-

---

¹ http://www.ipo.pl/programy_unijne_2007-2013 z dnia 9.07.2011r.

ne podmioty na lata 2007–2013 przewidziano następujący podział środków finansowych²:

1. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) – 38% całości środków (ok. 21,3 mld euro).
2. 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) – 28% całości środków (ok. 15,9 mld euro). Interpretowany jest też często jako (PO RR)³.
3. Program Operacyjny Kapitał Ludzki (POKL) – 15% całości środków (8,1 mld euro). Projekty ponadnarodowe realizowane w ramach POKL powinny przyczynić się do osiągnięcia celów danego priorytetu, wykorzystując doświadczenia i potencjał partnerów z innych regionów oraz krajów UE. Szczegółowe informacje na temat realizacji projektów ponadnarodowych znajdują się w *Wytycznych na temat wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach POKL*.
4. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (POIG) – 13% całości środków (7 mld euro)⁴.
5. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PORPW) – 4% całości środków (ok. 2,2 mld euro). W tym ok. 992 mln euro specjalnych środków przeznaczonych decyzją Rady Europejskiej dla najbiedniejszych regionów Unii Europejskiej (UE-25). Pozostała kwota, tj. ok. 1,3 mld euro została przyznana przez Rząd RP z ogólnej puli środków z EFRR przyznanych dla Polski. W ramach tego programu będą realizowane projekty o kluczowym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego pięciu województw Polski Wschodniej, łączna kwota z EFRR 2 205,58 mln euro, w tym: podkarpackie 487,48 mln euro, lubelskie 508,57 mln euro, podlaskie 386,86 mln euro, świętokrzyskie 375,30 mln euro, warmińsko-mazurskie 447,37 mln euro.
6. Program Operacyjny Europejskiej Współpracy Terytorialnej (POEWT) – 1,2% całości środków (ok. 0,6 mld euro). Europejska Współpraca Terytorialna służy wspieraniu, promocji i realizacji wspólnych projektów o charakterze międzynarodowym na terytorium całej Unii Europejskiej. Stanowi kontynuację programów współpracy **transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej** realizowanych w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III 2004–2006. Rozszerzony program współpracy **międzyregionalnej** obejmujący całe terytorium Unii Europejskiej realizowany jest w ramach IN-

² http://www.ipo.pl/programy_unijne_2007-2013 z dnia 9.07.2011r.

³ Rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

⁴ *Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013. Priorytet 1: Badania i rozwój nowoczesnych technologii (Wzór)*. Studium wykonalności dla projektów w poddziałaniach 1.1.1, 1.1.2 oraz 1.3.1 (projekty badawcze) Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Departament Wdrożeń i Innowacji, Warszawa 2009. *Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013. Priorytet 1: Badania i rozwój nowoczesnych technologii, Zalecenia do przygotowania studium wykonalności dla projektów w poddziałaniach 1.1.1, 1.1.2 oraz 1.3.1 (projekty badawcze – projekty rozwojowe)*, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Departament Funduszy Europejskich, Warszawa 2008.

TERREG IV C. Programy operacyjne w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej mają charakter międzynarodowy, w którym udział biorą co najmniej dwa państwa. Ich opracowaniem zajmują się międzynarodowe grupy robocze, składające się z przedstawicieli państw uczestniczących w danym programie.

7. Program Operacyjny Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i przybrzeżnych obszarów rybackich na lata 2007–2013 jest finansowany z Europejskiego Funduszu Rybackiego (EFR). Przydział środków z EFR dla Polski na lata 2007–2013 ma wynieść ok. 600 mln euro (ok. 2400 mln zł, a więc rocznie pomoc UE wyniesie ok. 345 mln zł). Około 150 mln euro będzie pochodzić z krajowych środków publicznych.
8. Program Operacyjny Pomoc Techniczna (POPT) – 1% całości środków (0,2 mld euro). Program stanowi jeden z elementów systemu realizacyjnego Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSRO) na lata 2007–2013. W ramach tego systemu realizacji przewidziano komponenty pomocy technicznej we wszystkich programach operacyjnych.
9. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW). Dodatkowy program i pula środków niewliczana do Programu Operacyjnego. Łączna kwota środków na PROW 2007–2013 to ok. 17,2 mld euro, z czego ponad 13,2 mld euro będzie pochodzić z budżetu UE (Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich), a około 4 mld stanowią będą krajowe środki publiczne.

W ramach każdego z priorytetów przeznacza się od 1% do 5% środków na realizację działań ponadnarodowych i innowacyjnych. Europejski Fundusz Społeczny, wydzielając środki funduszy strukturalnych, obejmuje trzy rodzaje projektów⁵:

- systemowe,
- konkursowe,
- indywidualne.

Projekt systemowy – oznacza, że projekty mogą być realizowane przez beneficjentów imiennie wskazanych w Programie lub dodatkowych dokumentach stanowiących jego uszczegółowienie⁶.

Projekt konkursowy – oznacza, że projekty mogą być realizowane przez wszystkie podmioty, między innymi: organizacje pozarządowe, instytucje rynku pracy, jednostki administracji rządowej i samorządowej, instytucje systemu oświaty i szkolnictwa wyższego, instytucje szkoleniowe, instytucje otoczenia biznesu, przedsiębiorcy, inne podmioty⁷. Projekty wybierane są w wyniku otwartego lub zamkniętego konkursu projektów, ogłaszanego i prowadzonego przez konkretną Instytucję Wdrażającą (Instytucję Pośredniczącą II stopnia), która odpowiada za realizację danego działania. Wybór tych projektów odbywa

⁵ http://www.ipo.pl/programy_unijne_2007-2013 z dnia 9.07.2011r.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

się z poszanowaniem zasad jawności oraz dostępu do informacji zgodnie z zatwierdzonymi przez Komitet Monitorujący Program kryteriami wyboru projektów.

Projekt indywidualny – to inwestycja o strategicznym znaczeniu dla realizacji Programu wskazanego przez Instytucję Zarządzającą, po rekomendacji właściwej instytucji pośredniczącej, zgodnie z kryteriami strategicznymi oraz zatwierdzonymi przez Komitet Monitorujący Program. Projekt indywidualny to przedsięwzięcie, którego realizacja jest ważna i uzasadniona z punktu widzenia realizacji strategii danego sektora lub obszaru oraz który w znaczący sposób przyczynia się do osiągnięcia celów osi priorytetowej, w ramach której dany projekt jest realizowany⁸.

2. Zadania i obszar działania POKL 2007–2013 w zakresie edukacji

Proponowana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej kolejna reforma w systemie kształcenia zawodowego dotycząca wdrożenia zmian jest możliwa dzięki wsparciu ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego, które obejmuje Program Operacyjny Kapitał Ludzki (POKL) na lata 2007–2013. Program składa się z 10 Priorytetów, realizowanych zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym. W ramach komponentu centralnego środki zostaną przeznaczone przede wszystkim na wsparcie efektywności struktur i systemów instytucjonalnych, natomiast środki komponentu regionalnego zostaną w głównej mierze przeznaczone na wsparcie dla osób i grup społecznych. Są one przeznaczone na sfinansowanie między innymi projektów edukacyjnych, mających na celu:

- modernizację kształcenia zawodowego ze środków funduszy strukturalnych,
- wypracowanie nowych standardów jakości pracy szkół prowadzących kształcenie zawodowe,
- dostosowywanie kształcenia zawodowego do potrzeb kwalifikacyjnych rynku pracy.

1) **Projekty systemowe** w ramach POKL w latach 2007–2013 w priorytecie III – *Podnoszenie jakości systemu oświaty* realizowane przez niżej wymienione podmioty [Informator, *Założenia projektowanych zmian...* 2010: 31, 34–36] są następujące:

- a) Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej (KO-WEZiU) obejmuje cztery projekty z problematyki:
  - *Doskonalenie podstaw programowych kluczem do modernizacji kształcenia zawodowego*. Obszary objęte wsparciem dotyczą między innymi: klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, programowania

---

⁸ Szczegółowe zasady naboru oraz realizacji projektów indywidualnych określają wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie jednolitego systemu zarządzania monitorowania projektów indywidualnych zgodnych z art. 28 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

- systemu kształcenia zawodowego, promocji kształcenia zawodowego na szeroką skalę. Wartość projektu wynosi: 18 750 000 zł. Okres jego realizacji: **sierpień 2008 – grudzień 2013**;
- *Opracowanie modelu poradnictwa zawodowego oraz internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej.* Obszary objęte wsparciem, ich zakres są następujące: doskonalenie nauczycieli szkolnictwa zawodowego, doradztwo zawodowe w systemie oświaty. Planowana wartość projektu wynosi: 6 675 000 zł. Okres jego realizacji przypada na: **marzec 2009 – grudzień 2012**;
  - *System wsparcia szkół i placówek oświatowych wdrażających modułowe programy kształcenia zawodowego.* Obszary objęte wsparciem dotyczą: doskonalenia nauczycieli szkolnictwa zawodowego, obudowy programowej kształcenia zawodowego. Wartość projektu wynosi: 10 000 000 zł. Okres jego realizacji zaplanowano na: **maj 2009 – grudzień 2013**;
  - *Model systemu wdrażania i upowszechniania kształcenia na odległość w uczeniu się przez całe życie.* Obszary objęte wsparciem obejmują: doskonalenie nauczycieli szkolnictwa zawodowego, kształcenie na odległość, obudowę programową kształcenia zawodowego. Planowana wartość projektu wynosi: 20 000 000 zł. Jego realizację zaplanowano na: **lipiec 2009 – czerwiec 2014**.
- b) Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEN), Departament Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (DKZiU) obejmuje następującą problematykę z edukacji:
- *Szkoła zawodowa szkołą pozytywnego wyboru.* Dziedziny objęte wsparciem dotyczą: wszechstronnej współpracy szkół zawodowych z pracodawcami, poprawy organizacji kształcenia zawodowego, doskonalenia nauczycieli szkolnictwa zawodowego, promocji kształcenia zawodowego. Wartość projektu zaplanowano na kwotę: 20 000 000 zł, natomiast jego realizację na: **styczeń 2010 – grudzień 2012**.
- c) Centralna Komisja Egzaminacyjna (CKE) realizuje problematykę z dziedziny:
- *Modernizacja egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe.* Obszar objęty wsparciem dotyczy modernizacji egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe. Wartość projektu wynosi: 47 000 000 zł. Okres jego realizacji zaplanowano na: **styczeń 2010 – grudzień 2013**.
- 2) **Projekty konkursowe** realizowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach POKL w latach 2007–2013 obejmują wsparciem obszar dotyczący *Doskonalenia nauczycieli szkolnictwa zawodowego* [Informator, *Założenia projektowanych zmian...* 2010: 36] poprzez:
- przygotowanie wybranych szkół do realizacji praktyk przez studentów przygotowywanych do wykonywania zawodu nauczyciela,

- uruchomienie nowego typu studiów podyplomowych przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych,
  - opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego.
- 3) Priorytet IX POKL dotyczący kształcenia zawodowego realizowany jest na szczeblu urzędu marszałkowskiego. Priorytet ten wdrażany jest regionalnie. Oznacza to, że projekty mogą być przygotowywane w skali jednego regionu. Powinny być dostosowane do sytuacji w województwie. W priorytecie tym uwzględniono również działanie odnoszące się do problematyki kształcenia i doskonalenia nauczycieli. W tym kontekście kluczowego znaczenia nabiera kształcenie zawodowe które w systemie oświaty obejmuje dwa następujące działania [Informator, *Założenia projektowanych zmian...* 2010: 37]:
- a) Działania 9.2. *Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego*, którego celem jest:
- wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej szkół i placówek oświatowych,
  - zwiększenie akcentu na wyrównywanie szans w dostępie do usług edukacyjnych o wysokiej jakości,
  - prowadzenie kształcenia zawodowego służącego zwiększeniu zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia;
- b) Działania 9.4. *Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty*, którego celem jest:
- dostosowanie kwalifikacji nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz kadr administracyjnych instytucji systemu oświaty do wymogów związanych ze strategicznymi kierunkami rozwoju regionów,
  - zmiana kierunków kształcenia zgodnie z zapotrzebowaniem na nowe kwalifikacje oraz zmieniającą się sytuację demograficzną.
- 4) Ponadto ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) możliwe jest współfinansowanie edukacyjnych projektów inwestycyjnych, przyczyniających się m.in. do podniesienia jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego. W Polsce EFRR jest wdrażany w ramach następujących Programów Operacyjnych na lata 2007–2013⁹:
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (POIG),
  - 16 Regionalnych Programów Operacyjnych, wdrażanych przez samorządy poszczególnych województw,
  - Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PORPW),
  - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ).

---

⁹ http://www.ipo.pl/programy_unijne_2007-2013 z dnia 9.07.2011r.

3. Charakterystyka projektu POKL realizowanego na UR w ramach studiów podyplomowych

Projekt w ramach POKL pod tytułem *Studia Podyplomowe – praktyczne nauczanie zawodu* był realizowany przez okres 17 miesięcy od stycznia 2009 do maja 2010 r. Instytucją realizującą był Uniwersytet Rzeszowski – Instytut Techniki – Zakład Dydaktyki Techniki i Informatyki. Projekt o Nr WND-POKL.03.03.02-00029/08 obejmował Priorytet III. Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3. Poprawa jakości kształcenia, Poddziałanie 3.3.2. Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli – projekt konkursowy. Słuchacze uczestniczący w projekcie zamieszkiwali województwa: podkarpackie, lubelskie, świętokrzyskie. Posiadali wyższe wykształcenie, stanowili pięć grup zawodowych: mechaniczna, elektryczno-elektroniczna, rolniczo-spożywcza, ekonomiczno-administracyjna, ochrona zdrowia. Charakter studiów był niestacjonarny. Były to studia kwalifikacyjne których ukończenie nadawało słuchaczom posiadającym przygotowanie merytoryczne z określonego przedmiotu uprawnienia pedagogiczne do prowadzenia zajęć z nauczania zawodu. Projekt zakładał następujące wskaźniki osiągnięcia rezultatów twardej, liczba osób kończących studia: minimum 198 osób na stan przyjętych 221, obecność na zajęciach minimum 80%. Ogólna liczba godzin dydaktycznych dla jednego słuchacza wynosiła 470 godz. plus praktyki pedagogiczne 150 godz. Ramowy „Plan studiów podyplomowych p.n.z.” uwzględniał standardy kształcenia nauczycieli, podstawa: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 07.09.2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (DzU z dnia 22 września 2004 r., Nr 207, poz. 2110); Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (DzU z dnia 13 września 2007 r., Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

4. Procedury i spostrzeżenia wynikające z praktycznej realizacji projektu POKL w ramach studiów podyplomowych

W całokształcie realizowanych studiów podyplomowych, obowiązujących procedur z mocy prawa i ustaleń Instytucji Pośredniczącej, własnych spostrzeżeń, nabytej praktyki, uwag wyżej wymienionych osób odpowiedzialnych za realizację poszczególnych ogniw projektu wypracowano określone sugestie i wnioski, które chciałbym przedstawić. Wynikają one z potrzeby podzielenia się nabytymi spostrzeżeniami podczas realizacji projektu.

Podczas przygotowania, realizacji i zakończenia projektu należy zwrócić szczególną uwagę na cztery najważniejsze grupy zadań poprawnej i efektywnej jego realizacji.

Do pierwszej grupy zadań dotyczących poprawnego sporządzenia *Wniosku o dofinansowanie projektu* należy wymienić:

- realizowany projekt powinien odpowiadać kryteriom obowiązującym w danym Programie Operacyjnym, Priorytecie, Działaniu, Poddziałaniu;
- zapotrzebowanie na realizację danego projektu wynika z konkretnych potrzeb regionu, dwu, trzech województw, potrzeb innowacyjnych, poparte jest stosownymi dokumentami, np. z kuratorium itp.;
- zaplanować z sześciomiesięczny okres potrzebny na prowadzenie negocjacji i podpisanie umowy z IP przed praktycznym rozpoczęciem projektu;
- w sporządzonym wniosku należy uwzględnić następujące treści: równość płci, osoby niepełnosprawne, ewaluację, audyt, zaplanować właściwe realne cele projektu, twarde, miękkie, środki finansowe wynikające z cen rynkowych, poprawną strukturę organizacyjną,
- wniosek winien być dostarczony przed terminem, za potwierdzeniem odbioru;
- po przyjęciu wniosku przez IP podczas prowadzonych negocjacji należy konsekwentnie w sposób rzeczowy uzasadnić i ustalić przyjęte zaplanowane zadania, budżet projektu. Posługiwać się odpowiednio przygotowanymi dokumentami (dowodami). Negocjacje prowadzić z wykorzystaniem zespołu;
- sporządzoną umowę przez IP przed podpisaniem dokładnie skonsultować z radcą prawnym, zwracając uwagę na zakazy, nakazy, terminy realizacji.

Do drugiej grupy zadań dotyczących poprawnego realizowania przedsięwzięć wynikających z projektu w zakresie przestrzegania ustaleń, terminów należy zaliczyć:

- Beneficjent ma obowiązek realizacji projektu zgodnie z opracowanym *Wnioskiem o dofinansowanie projektu*, któremu generator nadaje sumę kontrolną (16 znaków). Może on dokonywać zmian w Projekcie pod warunkiem ich zgłoszenia w formie pisemnej IP oraz przekazania aktualnego wniosku i uzyskania pisemnej akceptacji IP w terminie 15 dni roboczych. Jedna zmiana w projekcie powoduje szereg zmian w całej dokumentacji, na które musi wyrazić zgodę IP;
- Beneficjent ma możliwość dokonywania korekt finansowych w ramach posiadanego budżetu określonym we wniosku do 10% wartości środków w odniesieniu do zadania, z którego przesuwane są środki, jak i do zadania, na które przesuwane są środki w stosunku do zatwierdzonego wniosku bez konieczności sporządzania nowego wniosku. Przesunięcia nie mogą zwiększać wysokości środków przeznaczonych na wynagrodzenia personelu w ramach danego zadania oraz budżetu projektu;
- Beneficjent ma obowiązek zachowania zasady trwałości projektu, trwałości rezultatów zgodnie z wnioskiem o którym mowa w art. 57 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE L 210 z 31.7.2006, str. 12). Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 ustanawiającego szczegółowe zasa-

- dy wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie *Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego* (sprostowanie Dz. Urz. UE L 45 z 15.2.2007, str. 4);
- zgodnie z ustalonym harmonogramem płatności zatwierdzonym przez Instytucję Pośredniczącą (IP) Beneficjent składa wnioski o płatność w terminie 10 dni roboczych od zakończenia okresu rozliczeniowego (**dokument fizycznie musi być przekazany najpóźniej w dziesiątym dniu dla IP**) z zastrzeżeniem, że końcowy wniosek o płatność składany jest w terminie do 30 dni kalendarzowych od dnia zakończenia okresu realizacji Projektu;
  - Beneficjent składa wnioski o płatność do IP w wersji elektronicznej i papierowej według wymaganej aktualnej wersji aplikacji Generатора Wniosków Płatniczych dla POKL wraz z wymaganymi załącznikami poświadczonych za zgodność z oryginałami kserokopii różnych wymaganych dokumentów: wyciągów, raportów, zestawień, informacji o wszystkich uczestnikach projektu itp.;
  - wraz z każdym wnioskiem o płatność w formie elektronicznej należy przekazywać informacje o wszystkich uczestnikach projektu, zgodnie z zakresem danych uczestników – informacji określonych w formularzu PEFS – POKL. Ponadto załącznik nr 2 do wniosku Beneficjenta o płatność w ramach POKL *Szczegółowa charakterystyka udzielonego wsparcia*;
  - złożony wniosek o płatność podlega weryfikacji formalno-rachunkowej i merytorycznej przez Instytucję Pośredniczącą w terminie do 20 dni roboczych od daty jego otrzymania, przy czym termin ten dotyczy każdej złożonej przez Beneficjenta wersji wniosku o płatność;
  - IP przekazuje kolejną transzę dotacji rozwojowej na rachunek bankowy w terminie do 20 dni roboczych od dnia zatwierdzenia przesłanego wniosku o płatność. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, błędów w złożonym wniosku o płatność IP może dokonać uzupełnienia lub poprawienia wniosku, o czym informuje Beneficjenta. Może wezwać Beneficjenta do poprawienia, uzupełnienia wniosku, złożenia dodatkowych wyjaśnień. Beneficjent w wyznaczonym przez IP terminie usuwa błędy lub składa pisemne wyjaśnienia pod rygorem wstrzymania wypłaty kolejnej transzy dotacji rozwojowej lub zwrotu z odsetkami transzy uprzednio przekazanej;
  - dotacja rozwojowa na realizację projektu jest wypłacana w formie zaliczki w terminach i wysokości określonych w harmonogramie płatności stanowiącym załącznik do umowy, który sporządza Beneficjent w porozumieniu z IP. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dofinansowanie może być wypłacane w formie refundacji kosztów poniesionych przez Beneficjenta. Pierwsza transza dotacji rozwojowej wypłacana jest w wysokości i terminie określonym w harmonogramie płatności;

- harmonogram płatności może podlegać aktualizacji we wniosku o płatność przed przekazaniem kolejnej transzy. Jego aktualizacja jest skuteczna pod warunkiem niewyrażenia sprzeciwu przez Instytucję Pośredniczącą;
- każdy wysłany wniosek o płatność posiada pokrycie w dokumentacji, którą Beneficjent ma obowiązek prowadzić w wyodrębnionej ewidencji wydatków projektu w sposób przejrzysty zgodnie z zasadami określonymi w programie, tak aby możliwa była identyfikacja poszczególnych operacji związanych z projektem.

Do trzeciej grupy zadań dotyczących konsekwencji finansowo-prawnych dla Beneficjenta za niepoprawne realizowanie przedsięwzięć wynikających z projektu należy zaliczyć:

- Instytucja Pośrednicząca posiada możliwość w uzasadnionych przypadkach **zawieszenia wypłacenia transzy dotacji rozwojowej** (przekazania środków finansowych) w przypadku stwierdzenia nieprawidłowej realizacji Projektu, w szczególności w przypadku opóźnienia w realizacji projektu wynikającej z winy Beneficjenta, **w tym opóźnień w składaniu wniosków o płatność** w stosunku do terminów przewidzianych umową, zgodnie z harmonogramem realizacji projektu;
- w wyniku kontroli uprawnionych organów zostanie stwierdzone, że dotacja rozwojowa jest przez Beneficjenta wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem, wykorzystana z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych* (DzU Nr 157, poz. 1240), pobrana nienależnie lub w nadmiernej wysokości wówczas Beneficjent zmuszony jest do **zwrotu całości lub części dotacji rozwojowej wraz z odsetkami** w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych;
- przekazanie kolejnej transzy uzależnione jest od wcześniejszego wydatkowania przez Beneficjenta co najmniej 70% kwoty otrzymanej w ramach transz dotacji rozwojowej i wykazania poniesionych wydatków co najmniej w tej wysokości we wniosku o płatność;
- w przypadku złożenia wniosku o płatność na wydatkowaną kwotę za kwartał stanowiącą **mniej niż 70% łącznej kwoty przekazanych wcześniej transz** dofinansowania (w terminie wynikającym z harmonogramu płatności), od środków pozostałych do rozliczenia, przekazanych w ramach zaliczki, **nalicza się odsetki jak dla zaległości podatkowych, liczone od dnia przekazania środków do dnia złożenia wniosku o płatność**. Powyższy przepis dotyczy wniosków o płatność, które zgodnie z harmonogramem płatności składane są w celu przekazania kolejnej transzy dofinansowania oraz końcowego wniosku o płatność;
- Beneficjent zobowiązany jest ująć każdy wydatek kwalifikowalny we wniosku o płatność przekazywany do Instytucji Pośredniczącej **w terminie nieprzekraczającym 3 miesięcy od dnia jego poniesienia** (faktura zakupu). W przypadku przekroczenia terminu wydatek zostanie zakwalifikowany przez IP jako niekwalifikowany, a wydatkowane środki podlegają zwrotowi przez Beneficjenta do IP wraz z odsetkami, które są naliczane zgodnie z art.

207 ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (DzU Nr 157, poz. 1240);

- wszystkie ponoszone udokumentowane koszty podejmowanych działań windykacyjnych wobec realizowanego projektu ponosi Beneficjent;
- podczas realizacji projektu, gdy Beneficjent generuje przychody niewykazane we wniosku, kwota kolejnej transzy dotacji rozwojowej pomniejszana jest o przychód uzyskany w okresie, którego dotyczy wnioski o płatność;
- w przypadku rozwiązania umowy Beneficjent zmuszony jest do zwrotu całości otrzymanej dotacji rozwojowej wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków dotacji rozwojowej;
- aktywa nabyte lub wytworzone w ramach projektu nie mogą zostać zbyte przez Beneficjenta za uzyskaniem korzyści majątkowej w okresie 5 lat od zakończenia realizacji projektu.

Wśród czwartej grupy zadań dotyczących poprawnego realizowania przedsięwzięć wynikających z projektu, w zakresie logotypów, informacji o projekcie, przestrzegania tajemnicy, należy wymienić:

- Beneficjent ma obowiązek umieszczania obowiązujących logotypów na wszystkich dokumentach dotyczących projektu, w tym: materiałach promocyjnych, informacyjnych, szkoleniowych i edukacyjnych oraz sprzęcie finansowanym w ramach projektu, oznaczenia budynków i pomieszczeń, w których prowadzony jest projekt. Informowania uczestników, instytucji, społeczeństwa o fakcie współfinansowania projektu z Europejskiego Funduszu Społecznego i osiągniętych rezultatach projektu;
- Beneficjent realizując projekt, winien utworzyć na jego potrzeby stronę internetową oraz założyć wyodrębniony dla projektu rachunek bankowy;
- Beneficjent stosuje przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* (DzU z 2007 r., Nr 223, poz. 1655) w przypadku realizacji zamówień przekraczających wyrażoną w złotych równowartość kwoty 14 tys. euro netto wykonywanych przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą;
- w zakresie przetwarzania danych osobowych słuchaczy uczestniczących w projekcie Beneficjent przestrzega ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o *ochronie danych osobowych* oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w *sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych* (DzU Nr 100, poz. 1024). Do przetwarzania danych osobowych mogą być dopuszczeni jedynie pracownicy Beneficjenta oraz pracownicy podmiotów posiadający imienne upoważnienie, również prowadzi ich ewidencję. Obowiązuje ich rękojmią zachowania tajemnicy;
- na Beneficjencie ciąży obowiązek przechowywania dokumentacji związanej z realizacją projektu przez okres 10 lat w sposób zapewniający dostępność,

poufność i bezpieczeństwo w miejscu archiwizacji. Przez cały okres ich przechowywania IP posiada prawo wglądu we wszystkie dokumenty związane z realizacją projektu, w tym dokumenty elektroniczne¹⁰.

Literatura

Informator, *Założenia projektowanych zmian, Kształcenie zawodowe i ustawiczne*, MEN DFS, Warszawa 2010.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013. Priorytet 1: Badania i rozwój nowoczesnych technologii (Wzór). Studium wykonalności dla projektów w poddziałaniach 1.1.1, 1.1.2 oraz 1.3.1 (projekty badawcze), Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Departament Wdrożeń i Innowacji, Warszawa 2009.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013. Priorytet 1: Badania i rozwój nowoczesnych technologii. Zalecenia do przygotowania studium wykonalności dla projektów w poddziałaniach 1.1.1, 1.1.2 oraz 1.3.1 (projekty badawcze – projekty rozwojowe). Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Departament Funduszy Europejskich Warszawa 2008.

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (DzU z dnia 13 września 2007 r., Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 07.09.2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (DzU z dnia 22 września 2004 r., Nr 207, poz. 2110).

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (DzU Nr 157, poz. 1240).

Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (DzU z 2007 r., Nr 223, poz. 1655).

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (DzU z 2002 r., Nr 101, poz. 926, z późn. zm.).

Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 15 stycznia 2009 r. w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód.

Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 7 września 2007 r. w sprawie wydatków związanych z realizacją programów operacyjnych (DzU Nr 175, poz. 1232).

www.dkzu_men@men.gov.pl

www.iped.pl

www.ipo.pl/venture_capital/lista_vc/

www.ipo.pl/programy_unijne_2007-2013/

---

¹⁰ Do opracowania powyższych treści wykorzystano własne spostrzeżenia, uwagi oraz dokumenty wytworzone i uzgodnione z MEN DFS w ramach realizacji *Wniosku o dofinansowanie projektu* o Nr WND-POKL.03.03.02-00029/08.

Streszczenie

W zamieszczonym artykule dokonano krótkiej charakterystyki problematyki pewnego wycinka Programów Operacyjnych na lata 2009–2013, stwarzających możliwości rozwoju, innowacji w ramach całego społeczeństwa. Ich różnorodność występująca w każdej dziedzinie stwarza możliwości realizacji projektów przez każdy podmiot: indywidualny, zespołowy, administracyjny, naukowy, przemysłowy, rolniczy, uczelniany itp. Projekty systemowe, konkursowe, indywidualne pozwalają na to, że każdy zainteresowany odpowiednio może z nich skorzystać. Również jak przedstawiono w czwartym zagadnieniu, narzucają ściśle określone procedury postępowania, rygory wynikające z prawa i podpisanej umowy, na które każdy podejmujący się realizacji projektu musi być przygotowany i zdawać sobie sprawę z konsekwencji prawno-finansowych, jakie mu grożą za niewykonanie zadań ujętych w projekcie i podpisanej umowy.

Słowa kluczowe: Program Operacyjny Kapitał Ludzki, przygotowanie zawodowe, procedury.

Human Capital Operational Programme 2007–2013 in the preparation work – selected procedures

Summary

By means of the article presents a brief characterization of some stretches of the problems occurring in the 2009–2013 Operational Programmes provide opportunities of development and innovation throughout the whole society. Their diversity present in each area creates opportunities for implementation by any entity: individual, team, administrative, scientific, industrial, agricultural, university etc. System projects, competitions, individual permit that anyone interested can properly use them. Also, as shown in the fourth issue of imposing strict procedures, resulting from the rigors of the law and signed agreements to which each undertaking the implementation of the project must be prepared to realize the financial and legal consequences of which threaten him for not carrying out the tasks contained in the draft and signed contract.

Key words: Operational Programme Human Capital, professional preparation, procedures.